

Házi feladat

Mutasd be egy esszében (fogalmazás) a modern líra megszületését!

- Térj ki az új költői hitvallás kialakulására!
- Ezt vedd össze a Petőfi által képviselt elképzeléssel!
- Ismertesd az újonnan létrejött irányzatokat! (szimbolizmus, impresszionizmus, szecesszió)
- Értékelj az új költői felfogást! Szerinted mi a költők feladata?

Formai követelmények:

- kézzel írt esszé (irodalom füzetbe)
- min. 350 szó (A szavak számát jelölni kell!)
- címe van, tagolt
- felhasználja a vázlatban, órai tananyagban tanultakat
- saját véleményét is megfogalmaz

Felhasználható források:

- füzetbeli vázlat
- az irodalom tankönyv vonatkozó részei → A líra átalakulása a 19. század második felében
- Zanza TV <https://zanza.tv/irodalom/klasszikus-modernseg-realizmus-naturalizmus-szimbolizmus-impresszionizmus-szecesszio-1>
- Petőfi ars poeticája, A XIX. század költői – vázlat 10.osztály

A megoldásra irodalom dolgozatnak minősülő jegyet kaptok. Vegyétek komolyan a feladatot!
Visszaküldési határidő: március 3. (szerda)

Ady ars poeticája, költői hitvallása

1. Általános jellemzők

- Ady a modern francia költészetben elterjedt l'art pour l'art alapelveit vallja
- Az új irányzatok elterjesztése fontos számára (pl.szimbolizmus)
- Új világkép jelenik meg Adynál, egyetemes, bonyolult, ellentmondásos
- Hangja dacos, önmagát különbnek látja másoknál → önmítosz, küldetésstudat, elhivatottság jellemzi
- Küldetésverseiben kitér a magyarság, a magyar lét aktuális problémáira
- Az újat akaró művész hite és reménye szólal meg küldetésverseiben

- ↓
1. Góg és Magóg fia vagyok én...
 2. Új vizeken járok
 3. Szeretném, ha szeretnének...

Hallgassátok meg a verset! <https://www.youtube.com/watch?v=CqHDVtLNBhI>
Érdeemes meghallgatni a Kárpátia zenekar feldolgozását is.
<https://www.youtube.com/watch?v=ftVbfA4TvEU>

2. Góg és Magóg fia vagyok én... (1905)

Keletkezése:

- Ady 1905-ben írta programversét
- Az Új versek c. kötet előhangja, 1906-ban jelent meg

Cím értelmezése:

- A kötetben a versnek nincsen címe, mivel a kötetek vezérverseinek Ady nem adott címet
- Sok helyen a vers első sorát jelölik meg címként

Műfaja:

- ars poetica=költői hitvallás: **Olyan lírai alkotás, amelyben a költő saját maga és a többi költő feladatáról ír. Programvers.**

Gondolatmenete:

- Kettősséget sugall: a néphez való tartozás és a népből való kizártság érzését
- Kívülről döngtet, betörni kíván, az *új idők új dalaival*
- Sok a földrajzi és történelmi szimbólum → sorsszerű kötődést, az ősi múlt vállalását igazolják. pl. Verecke, Pusztaszer -utalás a honfoglalásra
- Dévényen át az új nyugati kultúrát akarja elterjeszteni → vállalja a népből jött újítók mártír sorsát
- Költészete tehát ellentmondásos: ősi, hagyományokhoz ragaszkodó ← → radikálisan újszerű, újító
- A két kulcsszó az „új” és a „mégis”
- A „de” ellentétes kötőszó után 3-szor hangzik fel a „mégis” → ismétlés – nyomatékosítja a mondanivalót
- Király István, Ady életrajzírója a vers alapján nevezte mégis-morállal rendelkező költőnek → mégis-morál: **„meg nem alkuvó, kemény, büszke dac”**

Hallgassátok meg a verset! <https://www.youtube.com/watch?v=-kdtfQlnozo>

3. Új vizeken járok (1905)

Keletkezése:

- 1905-ben írta a költő, az Új versek c. kötetben jelent meg, annak záró darabja

Cím értelmezése:

- témamegjelölő, a központi szimbólumot is tartalmazza
- a hajó és a tenger képe Horatiust idézi

Műfaja:

- ars poetica, határozott hangú programvers

Párverse: Petőfi Sándor: A természet vadvirága

Gondolatmenete:

- A költemény alapképe egy ősi motívum → az új földrészeket, új világokat felfedező hajós, aki egyértelműen a költő alteregója
- Ezt igazolja az E/1 használata
- A vers szervező elve az állandó ismétlés, szavak, szerkezetek ismétlése
- Ennek célja a nyomatékosítás
- Nem félszeg „bemutakozó” vers, hanem határozott program, költői út, elképzelés
- A „Holnap hőse”-nek nevezi magát
- A kulcs kifejezés, motivált szó, akárcsak a Góg és Magóg ... című versében, az „új” (hatszor fordul elő)

- Megjelenik a versben a francia költő, Baudlaire által már megfogalmazott probléma: a meg nem értett művész és a közönség ellentéte (Az albatrosz)
- Célkitűzése ennek ellenére is: „*Én nem leszek a szürkék hegedőse.*”

Hallgassátok meg a verset! https://www.youtube.com/watch?v=Fh_06G7XVdk

4. Sem utódja, sem boldog őse... (Szeretném, ha szeretnének) (1909)

Keletkezése:

- A vers 1909-ben jelent meg a Szeretném, ha szeretnének c.kötetben
- A kötet vezérverse

Cím értelmezése:

- Mivel vezérvers, nincs önálló címe, az első sor lett címévé
- Gyakran a kötet címével olvasható

Műfaja:

- ars poetica, dal

Gondolatmenete:

- Megrendítő önvallomás, a kitaszítottság miatt érzett fájdalomról szól
- Az első versszakban a tagadás a főszerep → fordított önjellemzést ad, **negatív jellemzés** azt mondja el, ami nincs, ami hiányzik → hasonlóan József Attila: Tiszta szívvel
- A versszakok záró sorai, refrénjei visszhangozzák a strófák tanulságát
- A kezdő versszak tanulságára, „*Nem vagyok senkinek*” a második strófa kezdő szava a „Vagyok” válaszol ellentétként
- A „de”ellentétes kötőszóval a tragikus fájdalom panasza jajdul fel, a valakihez való tartozás vágya
- A verset puritán egyszerűség, dísztelenség jellemzi – ez is erősíti, hogy a lényeg a tartalom
- A lírai én arra vágyik, hogy őt önmagáért szeressék, olyannak fogadják el, amilyen